

TAKDİM / EDİTÖRDEN

Değerli okurlarımız,

Tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 salgınına karşı aralıksız olarak mücadele verildiği olağanüstü günlerden geçmemize rağmen, Türkiye, Afrika, Orta Doğu ve Orta Asya'dan araştırmacıların Akdeniz Havzası ve Afrika kültürlerine ilişkin kıymetli çalışmaları ile katkı sağladıkları 2. sayımız ile huzurlarınızda olmanın memnuniyetini yaşıyoruz.

Bu bağlamda, bu sayımızda Afrika ile Çin'in tarihî ve sosyokültürel ilişkilerini irdeleyen iki araştırma makalesi ile birlikte, Afrika eğitim sisteminde kadim Afrika geleneksel ilminin yerini, Amman ve Samsun illeri doğum âdetlerinin karşılaştırmalı incelemesi ile yine halkbilimi alanında Kazak Türklerinde doğum âdetlerinin incelenmesini, Transatlantik köle ticaretinde Gorée Adası'nın önemini, kara vebanın Batı ve Doğu toplumlarına etkisi ile Filistin edebiyatının önde gelen yazarlarından Gassân Kenefânî'nin öykülerinin edebî analizini konu alan sekiz araştırma makalesinin yanı sıra bir ülke tanıtımı ile iki kitap tanıtımı yer almaktadır.

Öte yandan, geçen ay 22 Mayıs'ta hayata gözlerini yuman Batı Sahraaltı sözlü geleneğinin dünya çapındaki temsilcisi, kora üstadı büyük sanatçı Mory Kanté'nin vefatı nedeniyle Afrika sözlü kültürü yasa Büründü.

Hiç kuşkusuz ki Kanté'nin vefatını en iyi tanımlayabilecek ifade; "Afrika'nın Bilge Adamı" Malili edebiyatçı ve etnolog Amadou Hampâté Bâ'nın (1900-1991) zengin Afrika atasözü envanterine kazandırdığı "Afrika'da yaşlı bir adam öldüğünde, bir kütüphane yanmış demektir." ünlü özdeyişidir.

Mory Kanté 29 Mart 1950'de Gine'nin güneyinde, Kissoudougou yakınlarındaki küçük bir köyde Gine'nin meşhur Kanté griyo¹ ailesinin bir ferdi olarak doğdu. Babası Gineli Hacı Jele Fodé Kanté annesi ise Malili griyoların manevi lideri Jele Mory Kamissoko'nun kızı, Fatıma Kamissoko'dur. Şüphesiz ki annesi ve babasının yanı sıra, çocukluğunu ve gençlik yıllarını Bamako'da yanında geçirdiği, kendisi de Mali Müziği Ulusal Topluluğu'nun ünlü bir griyosu olan teyzesi Maman Ba Kamissoko'nun, Mory Kanté'nin Batı Sahraaltı Afrika ezgilerini dünya çapında bu denli sevdirmesinde emeği büyüktür.

1971'de profesyonel müzik hayatına kendisini tüm Batı Sahraaltı'ya tanıtacak ünlü Bamoko Rail Band orkestrasında adım atar, bu yıllarda üstadı olduğu kora (arp çalgısına yakın tınısı olan 21 telli çalgı) eşliğinde şarkılarını seslendirir, 1976 yılına geldiğinde ise Nijerya'da "Altın Ses" ödülünü alır.

1978, Afrika'nın en gözde müzik merkezlerinden biri olan Fildişi Sahili'nin en kozmopolit şehri Abidjan'a yerleşir ve bir yandan üvey kardeşi Musa Diavara ile birlikte gözde lokallerde sahne alırken, diğer yandan da geleneksel Batı Sahraaltı halk müziğini çok sesli Batı müziği ile harmanlar. Söz konusu eşsiz müzik harmanı, 1981'de Los Angeles'de kaydettiği *Courougnégné* albümünde kendini gösterir ve tüm Afrika kıtasında satış rekorları kırar.

Mory Kanté'nin tüm dünyada tanınmasını sağlayacak *Yéké Yéké* şarkısı, 1987 yılına gelindiğinde tüm müzik sıralamalarında birinci sırada yer alacak ve yirminin üzerinde dile çevrilecektir.

2001'de Birleşmiş Milletler İyi Niyet Elçisi olarak atanan Mory Kanté'nin örnek gösterilen sanatçı kişiliğinin yanı sıra, Afrika Kıtası'nda özellikle yoksulluk, ırkçılık ve eğitim sorunlarına ilişkin toplumsal sorumluluk faaliyetlerinde hep ön sıralarda yer aldı. Öyle ki 1995'lerde anavatanı Gine'nin başkenti Konakri'de gençlere yönelik Afrika'nın en kapsamlı müzik eğitim mahallesi kurmak için çok büyük çaba sarfetmişse de, ne yazık ki maddi yetersizlikler nedeniyle böylesine devasa bir projeyi kısmen gerçekleştirebilmiştir.

Merkezimiz akademik yürütücülüğünde Cumhurbaşkanlığımız Afrika Kültür Evi ve Dışişleri Bakanlığımızın katkılarıyla 2017 yılında gerçekleşen Dünya Afrika Günü münasebetiyle eski Konakri Büyükelçisi Afrika Genel Müdürü Sayın Nur Sağman'ın değerli destekleriyle Üniversitemizde iki unutulmaz konser veren Afrika sözlü geleneğinin büyük sanatkarı Mory Kanté'ye bu vesileyle Allah'dan rahmet dileriz, mekânı cennet olsun..

Editör

Prof. Dr. Suna TİMUR AĞILDERE

Ankara - 30 Haziran 2020

¹ Griyo: Batı Sahraaltı Afrika geleneksel sözlü dil kültürünün taşıyıcıları halk şair/ozanları (fr.griot; mandika. jele/jali; wolf. gewel).

EDITORIAL

Dear Readers,

Although we have gone through the extraordinary days of the Covid-19 epidemic, which has influenced the whole world, we are pleased to be with you again with our 2nd issue with the contribution of valuable studies regarding Mediterranean Basin and African cultures of researchers from Turkey, Africa, the Middle East and Central Asia.

In this context, there are two book reviews and a short communication article about Sudan as well as eight research articles examining and analysing topics such as the historical and sociocultural relations of Africa and China, ancient African traditional science in African education system, a comparative analysis of birth customs in Amman and Samsun provinces along with an analysis of birth customs in Kazakh Turks in folklore field, the importance of Gorée Island in the Transatlantic slave trade, impact of black plague on Western and Eastern societies and a literary analysis of the stories of Gassân Kenefânî who is one of the leading authors of Palestinian literature.

On the other hand, African oral culture has been mourning for the great master of Kora instrument and the world-wide representative of the Western Sub-Saharan oral tradition Mory Kanté who died on May 22 last month.

Undoubtedly, the expression that can best describe the death of Kanté is “when an old man dies in Africa, a library is burned” that is a famous aphorism added to the rich African proverbs by “Wise Man of Africa” Amadou Hampâté Bâ (1900-1991) who is a Malian man of letters and ethnologist.

Mory Kanté was born on March 29 in 1950 as a member of Guinea's famous Kanté griyo² family in a small village near Kissoudougou in the south of Guinea. His father is Guinean Pilgrim Jele Fodé Kanté and his mother is Fatima Kamissoko the daughter of Jele Mory Kamissoko who is the spiritual leader of Malian griyo. There is no doubt that Aunt Maman Ba Kamissoko who is also a famous griyo of Mali national music community and with whom he spent his childhood and youth in Bamako has a great role on helping Mory Kanté popularize Western Sub-Saharan African melodies around the world as well as his mother and father.

He steps into his professional music life with the famous Bamoko Rail Band orchestra which introduce him to the Western Sub-Saharan Africa in 1971, then he sings his songs with the Kora (21 string instrument with a timbre close to the harp instrument) and after that, he receives the "Golden Voice" award in Nigeria in 1976.

He settles in Abidjan one of Africa's favourite music centres the most cosmopolitan city of Ivory Coast in 1978. While he performs in popular places with his half-brother Musa Diavara, he also blends traditional Western Sub-Saharan folk music with Western polyphonic music. This unique music blend shows itself in the album Courougnégné in Los Angeles in 1981 and breaks sales records across the African continent.

The song called Yéké Yéké making Mory Kanté known all over the world is ranked first in all music rankings and translated into over twenty languages in 1987.

In addition to his exemplary artist personality, Mory Kanté appointed as the United Nations Goodwill Ambassador in 2001 has always been at the forefront of social responsibility activities, especially regarding poverty, racism and education problems in the Africa continent. Although he made great efforts

² Griyo: Western Sub-Saharan African folk poets / poets (fr.griot; mandika. jele/jali; wolf. gewel).

to establish the most comprehensive music training neighbourhood of Africa for young people in Konakri, the capital of his homeland Guinea in 1995, he could partially carry out such a huge project due to financial inadequacies.

May Mory Kanté, the great artist of the African oral tradition that gave two unforgettable concerts carried out by our centre for African day in 2017 at our university with the support of former Konakri Ambassador Africa General Manager Nur Sağman and our Presidency Africa Culture House and Ministry of Foreign Affairs, rest in peace through the mercy of God...

Founding Editor
Prof. Dr. Suna TİMUR AĞILDERE

Ankara - June 30, 2020

